

FILMHANDLEDNING

korrespondenterna:
FURSTEN

Korrespondenterna tar upp globala frågor genom människors berättelser. Ett reportagemagasin som med lust, nyfikenhet och engagemang skildrar sammanhang i världen med ett personligt berättande.

Vad är det egentligen med människors längtan efter den starke mannen? Korrespondenterna undersöker varför så många världen över lockas av auktoritära ledare och vad det får för följder. Reportage bland annat från Filippinerna och Turkiet.

Innehåll:

- 00:00 - Turkiet, President Erdogan (8,5 min)
- 08:23 - Indien, fundamentalismen (5,5 min)
- 14:07 - Turkiet, pressensur (3 min)
- 17:00 - Filippinerna, President Duterte (7 min)
- 24:50 - Turkiet, den hotade demokratin (4 min)

FILMFAKTA

GENRE: Dokumentär
ÄMNE: Samhällskunskap
ÅLDER: Från 13 år (H, Gy)
SPELTID: 29 min
TAL: Svenska, Engelska, Hindi, Filippinska, Turkiska, Tyska
TEXT: Svenska
PRODUCENT: SVT
PRODUKTIONSÅR: 2016
PRODUKTIONSLAND: Sverige
ARTIKELNR: ETS5124

Ur Lgr11 och Lgy11

Samhällskunskap 7-9 – Ur det centrala innehållet:

- Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter.
- Några olika stats- och styrelseskick i världen.
- Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen. FN:s syfte och huvudsakliga uppdrag, andra former av internationell konflikthantering och folkrätten i väpnade konflikter.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- Reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.
- Reflektera över hur individer och samhällen formas, förändras och samverkar.
- Analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv.

Samhällskunskap Gy – Ur det centrala innehållet:

- Demokrati och politiska system på lokal och nationell nivå. Medborgarnas möjligheter att påverka politiska beslut på de olika nivåerna. Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån grundläggande demokratimodeller. Politiska ideologier och deras koppling till samhällsbyggande och välfärdsteorier.
- De mänskliga rättigheterna, vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla:

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.
3. Förmåga att analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.

FILMHANDLEDNING

korrespondenterna:
FURSTEN

Innan ni startar en diskussion kring filmen är det viktigt att läraren/ledaren går igenom handledningen och tänker på hur man ska hantera diskussionen och svaren.

DISKUSSIONSFRÅGOR

Starke man

Bengt Norborg pratar om ledarna i Turkiet, Indien och Filippinerna som ”starka män”.

- Vad skulle du säga definierar ”en stark man” i den mening som Norborg pratar om.
- Varför tror du att vissa människor lockas av att ledas av en ”stark man”?
- Vad skiljer en ”stark man” från en diktator?
- Vilka för- och nackdelar finns det med att ett land styrs av en ”stark man”?

Turkiet och Erdoğan

- Vad vet ni om Recep Tayyip Erdoğan?
- Vad vet ni om hans parti; Rättvis- och utvecklingspartiet (AKP)?
- På vilket sätt menar Bengt Norberg att Turkiets rättsstat monteras ner och att demokratin vittrar sönder – något som han menar händer i flera länder världen över – där den ”starke mannen” kommit till makten?

Erdogans rådgivare Saadet Oruç säger att Erdogan står för ett avståndstagande från en global världsordning.

- Vad betyder en global världsordning?

Bengt Norberg säger i filmen att flera hundra tusen har de senaste månaderna gripits eller avskedats i Turkiet utan rättsprotester.

- Varför har Semih Özakça och hans vänner blivit avstängda eller avskedade? Vad anklagas de för?
- Vad var det som hände i juli 2016?
- På vilket sätt inkräktar Erdoğan på demokratin menar motståndarna i filmen?

FAKTARUTA

LIBERALISM

Samhällsåskådning och politisk ideologi med den enskilda människans frihet i centrum. Liberalismen urskiljer två huvudvarianter av frihetsbegreppet: frihet från tvång respektive valfrihet. Den förstnämnda avser rätten till politisk frihet, frihet från förtryck, tortyr och censur samt rörelsefrihet. Valfriheten avser människors rätt att fritt välja arbete, bostadsort och fritidssysselsättning, liksom konsumenternas rätt att fritt välja varor och tjänster samt rätten till etablering av företag (näringsfrihet).

Fakta hämtad från NE.se

Indien och Modi

- Vad vet ni om Indiens premiärminister Narendra Modi?
- Vad vet ni om hans parti; Indiska folkpartiet, BJP? På vilket sätt inkräktar Modi på demokratin menar motståndarna i filmen?
- Diskutera vad korruption är och på vilket sätt det kan påverka ett samhälle, både på kortare och längre sikt.

Filippinerna och Duterte

- Vad har ni läst och hört om Filippinernas president Rodrigo Duterte?
- På vilket sätt inkräktar Duterte på demokratin menar motståndarna i filmen?

Duterte har sagt att många journalister förtjänar att dö och att han skall fylla havet utanför huvudstaden med kropparna från döda kriminella.

- Finns det någon gräns för vad som är tillåtet när kriminalitet och korruption ska bekämpas? Argumentera för din ståndpunkt.

Populism och polarisering

Ofta nämns begreppet populism i samband med att ledare som Rodrigo Duterte och Recep Tayyip Erdoğan diskuteras.

- Vad innebär populism?
- Idag används populist ofta som en nedsättande beskrivning av en politiker. Varför tror ni att det är så?
- Vad menas med polarisering?
- På vilka olika sätt menar filmen att Turkiet, Indien och Filippinerna är polariserade?
- Vad blir konsekvenserna i ett polariserat samhälle?
- Finns det risk för att Sverige kan bli polariserade? I vilka frågor i så fall, tror ni?
- Är Sverige och andra länder i Europa mer polariserade idag än för 20 år sedan? Resonera!

FILMHANDLEDNING

korrespondenterna:
FURSTEN

Den liberala demokratin

”Vi kan inte veta om det här är början på slutet för den liberala demokratin; om den liberala demokratin bara var möjlig under en kort period då vi hade snabb tillväxt och ingen hyperglobalisering. Eller om det här är en 15-20 års kris som kommer tvinga fram nya idéer och får etablerade politiker att skärpa sig och vi ser tillbaka på det här som en skrämmande parentes.”

– Yascha Mounk, statsvetare Harvard

- Vad innebär ”den liberala demokratin”?
- Det kanske är ett svårt citat, men försök att bena ut vad det är Yascha Mounk säger och menar.
- Vad tror du om det Yascha Mounk säger? Hur tror du att framtiden kommer att se ut?

FÖRDJUPNINGSUPPGIFTER

Starke man

Beskriv fenomenet ”Starke man”. Vad föranleder att en stark man kommer till makten? Vad skiljer honom från en diktator? Vad blir konsekvenserna och varför? Argumentera för dina åsikter.

Den liberala demokratin

Vad är den liberala demokratin? Vad är liberalism? Finns det andra demokratier än just den liberala? Ta reda på begreppen ovan, förklara dessa och argumentera för på vilka sätt den liberala demokratin är hotad i länder som Turkiet, Indien och Filippinerna. Eleven kan även välja ett av länderna att skriva om.

Rörelser/Partier

Låt eleverna, själva eller i grupp, skriva en faktatext om en av rörelserna eller partierna nedan. Hur grundades partiet/rörelsen och av vem? Vad står de för och vad är deras mål? Vilka är dess motståndare och vad opponerar sig de emot? Argumentera både för och emot partiet/rörelsen, försök att få in begreppen populism och polarisering i texten.

- Indiska folkpartiet, BJP
- Gülenrörelsen
- Kurdistans arbetarparti, PKK
- Rättvis- och utvecklingspartiet, AKP

Likheter och olikheter

Efter du har sett filmen, resonera i skrift vad som skiljer Recep Tayyip Erdoğan, Narendra Modi och Rodrigo Duterte åt och vad deras likheter är.

FAKTARUTA

POPULISM

Ordet populism kommer från latinets ord för folk, *populus*. Populism är en politisk rörelse som säger sig tala för ”folket” och som ofta vädjar till ”sunt förnuft”. Populistiska partier brukar beskriva samhället som en kamp mellan två tydliga och homogena grupper, där ”folket” alltid är den utsatta gruppen. Den grupp som hotas. Motståndaren eller fienden till ”folket” kan vara en politisk eller social elit (etablissemangen) eller människor som har en annan tro eller etnicitet. Politiskt kan populistiska partier ligga både till höger och vänster på den politiska skalan. Populistiska partier presenterar ofta enkla lösningar på svåra problem, som till exempel sänkta skatter, höjda skatter, hårdare tag mot brottslighet eller stopp för invandring. Det är inte alltid lätt att placera dessa partier på den politiska skalan, då de kan låna frågor och lösningar både från höger och vänster.

Missnöjespartier är ett annat ord som används för att beskriva populistiska partier. Ofta bildas populistiska partier av en grupp som är missnöjda med något, till exempel höga skatter, korruption eller invandring. I Sverige är det oftast Sverigedemokraterna som beskrivs som ett populistiskt parti.

Källa: Expo skola och Wikipedia

Populism

Skriv en faktatext om populism, beskriv begreppets ursprung och de olika former av populism som finns. Ta reda på och resonera om det finns eller har funnits politiska partier i Sverige som kan sägas vara populistiska partier. Vad står eller stod dessa partier för, vad var deras mål och kärnfrågor och hur existerar de idag?